

Dyslexiförbundets valfrågor 2022

Inför årets val lyfter Dyslexiförbundet tre frågor som är viktiga för våra medlemmar och andra med läs-, skriv- och räknesvårigheter. De handlar om tidiga stödinsatser, hjälpmedel under nationella prov samt utredning och diagnos.

Dyslexiförbundet

Dyslexiförbundets valfrågor 2022

1

Tidiga stödinsatser i skolan

Den första juli 2019 infördes garantin för tidiga stödinsatser i förskoleklass och lågstadiet. Enligt garantin ska skolan tidigt identifiera elever som kan behöva stöd i sin språkliga och matematiska utveckling, utan dröjsmål kartlägga deras förmågor och sätta in adekvata åtgärder, samt slutligen följa upp insatserna. "Läsa-skriva-räkna-garantin" är en mycket viktig reform för i synnerhet barn i riskzonen för dyslexi och dyskalkyli.

Skolinspektionen konstaterar i en delrapport att det finns brister i hur skolorna arbetar med garantin, resurser och kompetens saknas. Föräldrar och lärare som haft kontakt med Dyslexiförbundet vittnar om elever som inte får det stöd de behöver och har rätt till enligt skollagen.

Dyslexiförbundet vill:

Skolan måste tidigt upptäcka och stödja elever som riskerar att få läs-, skriv- och räknesvårigheter. Fler speciallärare och specialpedagoger måste anställas. Många klasslärare behöver bättre kunskap i hur man lär barn att läsa, skriva och räkna.

2

Hjälpmedel vid nationella prov

Vid nationella provet i svenska i årskurs sex ingår ett deltest av läsförmågan. I deltestet provas två saker samtidigt, förmågan att avkoda samt förmågan att förstå texten. För elever med dyslexi är avkodningen tidskrävande och mödosam, det följer med funktionsnedsättningen. Men förmågan att förstå påverkas inte.

Många med dyslexi tar till sig text genom att lyssna, ofta med hjälp av talsyntes. Men vid just det här specifika delprovet får eleverna inte lyssna på texten. Därmed får de inte heller en rättvis chans att visa sin förmåga att förstå texten.

Dyslexiförbundet vill:

Att elever med konstaterad dyslexi ska få möjlighet att använda talsyntes på nationella provens samtliga delar, även de delar som ska testa läsförmåga och läsförståelse i årskurs sex. I Norge beslutades nyligen att elever med dyslexi ska få använda hjälpmedel vid nationella provens lästester. Dyslexiförbundet vill att Sverige följer efter.

3

Utredning och diagnos av dyslexi och dyskalkyli

En bra utredning ger en bred förståelse av individens svårigheter och styrkor. Det gäller för både barn och vuxna. Utredningen är inte bara basen för specialpedagogiskt stöd, utan också för val av hjälpmedel och utvecklingen av framgångsrika strategier. Det påverkar individens självkänsla och möjligheter att klara högre studier, arbete och fritidsaktiviteter.

Skolan är skyldig att utreda elevers läs-, skriv- och räkneförmågor om det finns misstanke om svårigheter. Då görs ofta en pedagogisk utredning. Ibland behövs en mer omfattande utredning av logoped. Det är bara logopeden som kan ställa diagnos om dyslexi och dyskalkyli.

Diagnos är ibland ett måste, till exempel är det vanligt att universitet och högskolor kräver diagnos för att ge specialpedagogiskt stöd och anpassningar. Tyvärr erbjuder inte alla regioner logopedutredningar. På vissa håll är det bara vuxna som erbjuds utredning och på andra utreds både vuxna och barn.

Dyslexiförbundet vill:

Att barn och vuxna med läs-, skriv- och räknesvårigheter får rätt till utredning av speciallärare eller specialpedagog, och vid behov av logoped. Ålder och bostadsort ska inte påverka möjligheten.

